

Ooperisõprade rõõmuks ei ole ikka veel üksmeelt naiste

ESIETENDUS

17. oktoobril kl 19

Rahvusoperis Estonia

**W. A. Mozart «Cosi fan tutte»
(«Nii teevad kõik naised»)**

Muusikaline juht ja dirigent:
Arvo Volmer

Dirigendid: Jüri Alperen,
Mihhail Gerts

Lavastaja: Walter Sutcliffe
(Suurbritannia)

RIINA LUIK
kultuuriajakirjanik

Homme rahvusoperis esietenduva «Cosi fan tutte» lavastaja Walter Sutcliffe on aasta tagasi muusikaajakirjale Opera Now ausalt tunnistanud, et võrreldes oma paljude kolleegidega on ta totaalselt vanamoodne mees. Sutcliffe'il on seda öel-

des tõsi taga, hoolimata sellest, et ta on napilt üle kolmekümne.

Asi on nimelt selles, et ajal, mil kõik hullult pead muravad, kuidas ooperiklassikat oma äranägemise järgi ümber vormida ja publikut seninägematuga rabada, võtab Sutcliffe endale pealtnäha väga tagasihoidliku ülesande: jutustada publikule «vaid» üks vaimustav LUGU. Ja teha seda nii «igavalt» ajasutruult, nagu see mitusada aastat tagasi kirja pandi.

Kuid just selles asja iva ongi: noor britt valdab võluvat jutustamise kunsti nii pagana perfektselt, et sajanditevanune lugu justkui võluvael elama hakkab.

«Cosi fan tutte» on teie esimene lavastus Eestis – miks just see, enam kui 200 aasta vanune koomiline ooper?

Esmalt tahan ma öelda, et

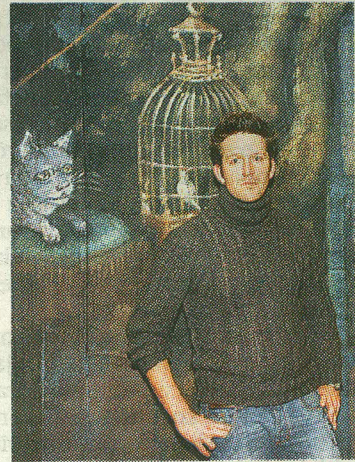
olen väga õnnelik nii võimaluse üle Estonias lavastada kui ka sellepärast, et saan teha just «Cosi fan tutte». Minu jaoks on Eesti väga põnev paik ja Estonia teatrimajas on väga loominguiline õhkkond.

Oleksin südamest rõõmus, kui koostöö Estoniaga kunagi jätkuks. Minu esmamulje põhjal on eestlased üsna vaiksed ja sõnaahtrad inimesed, kes aga muutuvad kardinaalselt, kui olakse kauem koos oldud, ja eriti loovprotsessis – te olete andekad, loovad ja suure vastuvõtuvõimega ja see on seda erakordsem, et tegu on nii väikese maaga.

Kuid mis lavastusse puutub, siis nägin seda esmakordselt vist 12-aastasena ja olen näinud korduvalt hiljemgi. Alati on mind aga jäänud häirima see, et kuigi tegu on vaieldamatult väga kauni muusikaga, on loo narratiivist ehk sellest, millest

WALTER SUTCLIFFE (33)

- Draama- ja ooperilavastaja, tõlkija
- Õppinud Londoni Kuninglikus Muusikakolledžis ja Cambridge'i ülikoolis
- Lavastanud oopereid Suurbritannias, Saksamaal, USAs (sh Metropolitan Operas) ja Tšehhis
- Töötanud lavastaja assistendina paljudes Euroopa juhtivates teatrites: Londoni Kuninglik Ooper, Frankfurdi ooper, Deutsche Oper am Rhein, Bayreuthi festival, Klangbogeni festival jt
- Lisaks lavastajatööle tõlgib teatrikirjandust prantsuse ja saksa keelest

ooper räägib, justkui mööda mindud. Mind huvitas, milline võiks olla võti, mis selle ooperi avaks ja tegelased elama pa-

neks. See on, muide, üks keerukamaid küsimusi lavastaja jaoks. Ja selle üle, kuidas seda lugu teisiti teha, ma parasjagu

truudusetuse küsimuses

truudusetuse küsimuses

juurdlesingi, kui mulle see ettepanek tehti.

Olete end nimetanud vanamoodsaks lavastajaks – jutustajaks. Miks teid ei kõida nii laialt levinud teatrieksperimentid?

Jah, olen seda kunagi öelnud, kuid ma pole praegu enam nii väga kindel, kes meist vanamoodne on. Sest see modernismi-periood on kestnud maailmas juba nii palju aastaid, et kui ma selliseid nn uue kontseptsiooniga lavastusi vaatan, olen ma justkui hoobilt tagasi 1990ndate lõpus. Ja ega moodsates ülikondades lauljad-näitlejad tähenda veel seda, et tegu on moodsa lavastusega.

Ka mina ise lavastan erinevaid tükke erinevas stiilis. Kuid loo narratiiv on minu jaoks tõesti alati oluline. Olla jutustaja ja jääda ajastutruuks ei tä-

henda automaatselt, et tegu oleks vanamoelise lavastusega.

Mitte ainult «Cosi fan tutte» puhul, vaid teatris üldse on minu meelest oluline, et vaatajal oleks laval toimuva paremaks mõistmiseks mingi ajaline distants.

Ning kui sa laval toimuvat mõistad ja tunnetad, tekib äratundmine ja side tolle ajastu ja praeguse vahel. Siis peegeldubki meile lavalt siin ja praegu toimuv. Seda ma teha püüangi, et need lood laval ellu äratada.

«Cosi fan tutte» on kirjutatud 18. sajandil, mida kasulikku oleks sellest õppida 21. sajandi publikul?

Ma ei arva, et üks lavatükk peaks kedagi konkreetselt õpetama, küll aga mõtlema panema. Ükski lavastus ei ütle: tee seda või ära tee! Kui see üldse

midagi konkreetset õpetab, siis seda, et elus pole kunagi ühesid vastuseid, et elu on üsna komplitseeritud ja selles pole ainutõde. See tükk ei anna vastuseid, vaid tõstatab küsimusi ja ärgitab mõtlema oma elu üle: mis siis on õigupoolest armastus, õiglus ja truudus ning mida on vaja, et üks suhe toimiks.

Huvitavaks teeb vastuste otsimise see, et inimesed vajavad selleks erinevaid asju. Kuid alati jääb õhku küsimus: kas tõde teeb meid õnnelikuks? Irooniline on see, et olla tõeliselt õnnelik, tuleb vahel ka teeselda.

Ja kumba teie usute: naiste truudusesse või truudusetusesse?

(Naerab ja tõstab vasaku käe.) Olen abielus ning ma pean uskuma ja usungi naiste truudusesse!